

Sygn. akt VIII C 853/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2021 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o podwyższenie renty

1. podwyższa rentę zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15 marca 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. I C 1178/10, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 sierpnia 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. I ACa 517/11, z kwoty po 500 zł (pięset złotych) miesięcznie do kwoty po 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 17 października 2018 roku i na przyszłość, płatną jak dotychczas do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.100 zł (dwa tysiące sto złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 696,45 zł (sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych i czterdzieści pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII C 853/21

UZASADNIENIE

W dniu 11 grudnia 2018 roku powódka M. S., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wytoczyła przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S. powództwo o podwyższenie renty odszkodowawczej zasądzonej na podstawie art. 446 § 3 k.c., to jest o zasądzenie renty w kwocie po 1.000 zł miesięcznie w miejsce renty zasądzonej w wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15 marca 2011 roku w sprawie o sygn. I C 1178/10 w pkt 1c, zmienionym w pkt 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 sierpnia 2011 roku (sygn. akt I ACa 517/11) w kwocie po 500 zł, poczynając od dnia 17 października 2018 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uchybienia terminowi płatności każdej miesięcznej raty. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniesiono, że pozwany, jako następca prawny (...), na mocy wyroku sądowego wypłaca powódce rentę odszkodowawczo-alimentacyjną w wysokości 500 zł w związku z wypadkiem, w którym śmierć poniósł jej mąż. Sprawca wypadku miał zawartą z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę ubezpieczenia OC. Wskazał, że powódka już w chwili śmierci męża chorowała na cukrzycę, stany zapalne nerek, nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwienną, zmiany troficzne obu podudzi na podłożu żyłaków, była osobą sprawną fizycznie, wymagała jednak

odpowiednich leków i pomocy przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zmarły mąż był znacznie młodszy od powódki i udzielał jej pomocy osobistej i wsparcia duchowego. Poza emeryturą zmarły otrzymywał dodatek, jako cywilna ofiara wojny i miał prawo do ubiegania się o dofinansowanie przy zakupie sprzętu domowego. Dodatki do emerytury wynosiły ok. 1.000 zł miesięcznie. Po śmierci męża powódka utraciła prawo do tych dodatków. Z uwagi na zły stan zdrowia powódki wydatki na jej rzecz były wyższe. W 2017 roku stan zdrowia powódki uległ pogorszeniu, była ona hospitalizowana w dniach 15 czerwca – 30 czerwca 2017 roku oraz 31 sierpnia – 7 września 2017 roku, z uwagi na rozpoznanie udaru niedokrwiennego mózgu i migotania przedsionków. Powódka nie opuszcza mieszkania, wymaga pomocy innych osób co najmniej przez 3 godziny dziennie, stale musi używać pampersy od 1 do 3 dziennie i na noc. Poza leczeniem kardiologicznym, naczyniowym, diabetologicznym, powódka wymaga leczenia geriatrycznego. Miesięczne wydatki na leki powódki wynoszą 200 zł, koszt pampersów to 150 zł, jedna wizyta geriatryczna – 150 zł, zatrudnienie opiekunki – 20 zł za godzinę. Przed wytoczeniem powództwa powódka zwracała się do pozwanego z prośbą o ugodowe podwyższenie renty do kwoty po 1.000 zł, pozwany jednak odmówił. **(pozew k. 3-7)**

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podniósł, że sytuacja powódki od czasu zakończenia postępowania sądowego nie uległa zmianie, wobec czego brak jest podstaw do zwiększenia wymiaru renty. Wskazał, że w czasie procesu sądowego powódka była już osobą schorowaną, wymagała systematycznej opieki lekarskiej, ponosiła koszty zakupu leków i sytuacja ta nie uległa zmianie. Dodał, że potrzeby powódki w zakresie kosztu zakupu leków uległy wręcz zmniejszeniu w wyniku nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Jednocześnie zakwestionował, aby wydatki powódki z tego tytułu wynosiły 200 zł miesięcznie oraz podniósł, że w stosunku do daty orzeczenia sądowego emerytura powódki wzrosła o ok. 290 zł. Odnośnie kosztów opieki medycznej wyjaśnił, że powódka, jako osoba objęta ubezpieczeniem zdrowotnym, może korzystać z opieki w ramach NFZ, ma również prawo do otrzymania dofinansowania do wyrobów medycznych. Ponadto zaprzeczył, aby możliwości majątkowe i zarobkowe zmarłego pozwalały na zaspokajanie potrzeb powódki w wysokości 1.000 zł miesięcznie. Wreszcie podniósł, że powódka wraz z mężem utrzymywali się ze świadczeń w łącznej wysokości ok. 3.375 zł i nie korzystali z pomocy innych osób. Ponosili przy tym koszty utrzymania domu w wysokości 7.200-7.500 zł rocznie, a także koszty remontów i napraw. Pozostałe środki przeznaczane były na zaspokajanie innych potrzeb życia codziennego oraz na odpłatną pomoc sąsiadów. Gdyby nie śmierć męża powódki, małżonkowie w dalszym ciągu ponosiliby przedmiotowe wydatki, przy czym potrzeby męża powódki niewątpliwie uległyby zwiększeniu, albowiem był on również osobą schorowaną. **(odpowiedź na pozew k. 53-54v.)**

W toku procesu pełnomocnicy stron podtrzymali stanowiska w sprawie. Pełnomocnik powódki uzupełniając wyjaśnił, że zmarły pobierał świadczenia na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o świadczeniach pieniężnych i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, które na dzień 10 marca 2009 roku wynosiły 283,54 zł, do których to świadczeń dostawał dodatek pielęgnacyjny w kwocie 259,65 zł. Emerytura zmarłego wynosiła 1.514,66 zł, a więc łącznie otrzymywał on sumę co najmniej 2.057,70 zł. Jednocześnie, od marca 2019 roku świadczenie przysługujące niewidomym cywilnym ofiarom działań wojennych wynosi 1/2 renty socjalnej (550 zł), a dodatki pielęgnacyjne dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji 150% (333,02 zł), w konsekwencji od marca 2019 roku P. S. byłby uprawniony do świadczeń w wysokości 883 zł miesięcznie wraz z emeryturą. Łączna suma otrzymywana przez zmarłego, przy uwzględnieniu dodatku energetycznego, wynosiłaby od 2.691,69 zł (styczeń 2018 roku) do 3.276,15 zł (począwszy od dnia 1 marca 2020 roku). Pełnomocnik wskazał ponadto, że powódka wymaga opieki również w nocy, a także, że w styczniu 2020 roku doznała pierwszego w życiu wylewu podskórnego i na wypadek kolejnego takiego zdarzenia zaproponowano jej zmianę leków. Dodał, że powódka jest objęta długoterminową opieką pielęgniarstwa, przychodzi do niej także opiekunka społeczna, która jednak nie wykonuje wszystkich czynności i nie przychodzi w nocy, a jej koszt jest refundowany wyłącznie częściowo.

Pełnomocnik pozwanego podniósł z kolei, że gdyby mąż powódki jeszcze żył, to stan jego zdrowia uniemożliwiłby sprawowanie opieki nad powódką. Niezależnie od powyższego wskazał, że renta na rzecz powódki winna zostać ustalona na czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego, tymczasem wg danych statystycznych średnie dalsze trwanie dla mężczyzn w wieku męża powódki (77 lat) wynosi 99 miesięcy.

Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnik powódki oświadczył, że dla zasadności roszczenia nie ma znaczenia długość życia P. S. oraz, że wyliczony koszt opieki nad powódką wyraża się kwotą 2.250 zł miesięcznie, tymczasem powódka żąda podwyższenia renty jedynie do kwoty 1.000 zł miesięcznie. **(pismo procesowe k. 82-84, k. 136, k. 147-148, k. 185-185v., k. 211-214, protokół rozprawy k. 120-123, k. 177-178, k. 238-239, k. 264-265)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 października 2009 roku w miejscowości G. miał miejsce wypadek drogowym, w wyniku którego śmierć poniósł mąż powódki P. S.. Sprawca zdarzenia, ubezpieczony w zakresie OC w (...) Towarzystwo (...), będącym poprzednikiem prawnym pozwanego, za jego spowodowanie został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 21 kwietnia 2010 roku (II K 54/10).

W związku z przedmiotowym zdarzeniem powódka wystąpiła do poprzednika prawnego pozwanego z roszczeniem o wypłatę zadośćuczynienia, odszkodowania i renty oraz zwrot kosztów pogrzebu. W toku postępowania likwidacyjnego na jej rzecz została wypłacona kwota 35.000 zł tytułem zadośćuczynienia. **(okoliczności bezsporne)**

Wyrokiem z dnia 15 marca 2011 roku wydanym w sprawie I C 1178/10 Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od poprzednika prawnego pozwanego na rzecz powódki kwotę 15.000 zł zadośćuczynienia, 66.500 zł odszkodowania oraz rentę w wysokości po 300 zł miesięcznie. Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd ustalił, że przed wypadkiem powódka wraz z mężem prowadziła wspólne gospodarstwo domowe. Zmarły, będący 5 lat młodszy od powódki, troskliwie opiekował się żoną. Małżonkowie utrzymywali się ze świadczeń emerytalnych w wysokości powódka – ok. 1.400 zł, P. S. – 2.150,24 zł, i samodzielnie pokrywali koszty swojego utrzymania. Byli osobami schorowanymi jednak P. S. był samodzielny i nie wymagał pomocy osób trzecich. Powódka przeznaczała na leki 200 zł, na wizyty lekarskie 100 zł, partycypowała w kosztach utrzymania domu w miejscowości G. oraz mieszkania w Ł. w kwocie 300 zł. Leczyła się na cukrzycę, odmiedniczkowe zapalenie nerek, nadciśnienie tętnicze, przewlekłą niedokrwienną chorobę serca, niewydolność krążenia, była osobą niedosłyszącą, wymagała systematycznej specjalistycznej opieki lekarskiej. W dniu 28 września 2010 roku powódka przeszła zabieg usunięcia zaćmy. Roczny koszt utrzymania domu wynosił 7.200-7.500 zł rocznie, do którego dochodził koszt remontów i napraw. Po śmierci męża powódka musiała opuścić dom w miejscowości G. i przeprowadzić się do mieszkania w Ł..

Wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił powyższe orzeczenie m.in. w ten sposób, że zasądzoną nim rentę zwiększył z kwoty 300 zł do kwoty 500 zł. W tym zakresie uznał, że powódka była osobą starszą od męża, bardziej schorowaną i otrzymującą niższe od niego świadczenia z ubezpieczenia społecznego. W rezultacie dochody małżonków w większym stopniu były przeznaczane na zaspokojenie jej potrzeb, przez co jej udział w korzystaniu ze wspólnego dochodu był większy od udziału męża. Stwierdził ponadto, że powódka nie ma prawa do ulg, które przysługiwały P. S., że zmarły opiekował się żoną, pomagał jej w prowadzeniu gospodarstwa domowego, uprawiał również owoce i warzywa co ułatwiało zaspokajanie potrzeb żywieniowych rodziny. **(odpis wyroku wraz z uzasadnieniem k. 14-23, k. 24-32)**

Do momentu udaru w 2017 roku M. S. była samodzielna, wychodziła sama z domu, robiła podstawowe zakupy. Po udarze powódka przez ponad rok była osobą leżącą, jej córka sprawowała nad nią stałą opiekę. Pierwsze 3 tygodnie po udarze powódka spędziła w szpitalu. Z czasem powódka zaczęła wstawać z łóżka i poruszać się przy pomocy chodzika. Córka powódki pilnuje, aby rano wzięła leki i zjadła śniadanie. Po wyjściu członków rodziny do pracy powódka zostaje sama w domu, ma przygotowany obiad, który musi podgrzać. Od godziny 17-ej powódka ponownie jest pod opieką córki. Dwa razy w tygodniu do powódki przychodzi opiekunka z MOPS, która zabiera ją na spacer. Po udarze zwiększył się koszt leczenia powódki, który wynosi ok. 200 zł miesięcznie. Wymaga ona specjalistycznych środków do higieny, sprzętu do stóp, pilników, podkładów na łóżko, a także pieluch, których zakup jest częściowo refundowany przez NFZ, co łącznie zwiększa koszt wydatków do ponad 300 zł miesięcznie. Ponadto po udarze powódka skorzystała z jednorazowej pomocy geriatry (koszt 200 zł za wizytę domową). Na badania i wizyty lekarskie powódka musi być wożona odpowiednio dostosowanym samochodem.

Powódka nie posiada żadnego majątku, ani oszczędności, w ostatnich latach nie dokonywała darowizn. Miesięczne opłaty związane z mieszkaniem i telefonem wynoszą 550 zł, koszt zakupu żywności ok. 1.000 zł. **(zeznania świadka J. A. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 27 sierpnia 2019 roku)**

Pismem z dnia 17 września 2018 roku powódka zwróciła się do pozwanego, będącego następcą prawnym (...) Towarzystwo (...), o podwyższenie zasądzonej renty do kwoty po 1.000 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wyjaśniła, że znacznie wzrosły jej potrzeby w związku z koniecznością sprawowania opieki i nabywaniem leków. Decyzją z dnia 26 września 2018 roku ubezpieczyciel odmówił uznania zgłoszonego żądania podnosząc, że powódka nie wykazała istotnej zmiany stosunków względem stanu, w którym orzekano o rencie. W odpowiedzi powódka uzupełniająco wyjaśniła, że od 2011 roku jej stan zdrowia uległ pogorszeniu w stopniu wymagającym zwiększonych wydatków na całodobową opiekę, leczenie i leki. Zaczęła korzystać z pomocy geriatry, wymaga ponadto opieki w pełnym zakresie. Replikując na powyższe pozwany podtrzymał swoje stanowisko. **(pismo k. 33-34, k. 44-46, potwierdzenie nadania przesyłki k. 42, k. 47, decyzja k. 43-43v., k. 48-48v., okoliczności bezsporne)**

Orzeczeniem z dnia 11 października 2007 roku powódka została uznana za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. **(orzeczenie k. 107)**

Dla osoby posiadającej umiarkowany stopień niepełnosprawności przysługuje zaopatrzenie do 90 sztuk pieluchomajtek miesięcznie lub zamiennie 90 sztuk pieluch anatomicznych. Osoba ze znacznym stopniu niepełnosprawności może wносить o zwiększenie w/w przydziału. **(pismo ZUS k. 78)**

Od dnia 1 marca 2018 roku świadczenie emerytalne powódki, po uwzględnieniu dodatku pielęgnacyjnego, wynosiło 1.713,16 zł netto, od dnia 1 marca 2019 roku wynosiło 1.776,03 zł netto, od dnia 1 marca 2020 roku wynosiło 1.857,63 zł netto. **(pismo z ZUS k. 215, k. 216, k. 217)**

W okresie od kwietnia 2019 roku do czerwca 2020 roku wysokość opłat ponoszonych z tytułu udzielanej powódce przez MOPS opieki mieściła się w granicach od 118,32 zł do 196,20 zł miesięcznie. **(rachunki k. 218-229)**

Niewidomym cywilnym ofiarom działań wojennych po za emeryturą przysługuje świadczenie w wysokości 1/2 renty socjalnej oraz dodatek pielęgnacyjny dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji. **(pismo Stowarzyszenia (...) k. 92)**

Wysokość świadczenia, które otrzymywałby P. S. gdyby żył, wynosiłaby netto:

- od dnia 1 stycznia do dnia 28 lutego 2018 roku: emerytura – 1.957,29 zł, świadczenie pieniężne przyznane cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych – 420 zł, dodatek pielęgnacyjny – 314,39 zł; łącznie – 2.691,68 zł;

- od dnia 1 marca do dnia 31 maja 2018 roku: emerytura – 2.015,62 zł, świadczenie pieniężne (...) – 432,52 zł, dodatek pielęgnacyjny – 323,76 zł; łącznie – 2.771,48 zł;

- od dnia 1 czerwca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku: emerytura – 2.015,62 zł, świadczenie pieniężne (...) – 514,90 zł, dodatek pielęgnacyjny – 323,76 zł; łącznie – 2.854,64 zł;

- od dnia 1 marca do dnia 30 kwietnia 2019 roku: emerytura – 2.085,62 zł, świadczenie pieniężne (...) – 550 zł, dodatek pielęgnacyjny – 333,02 zł; łącznie – 2.968,64 zł;

- od dnia 1 maja 2019 roku do dnia 29 lutego 2020 roku: emerytura – 2.085,62 zł, świadczenie pieniężne (...) – 550 zł, dodatek pielęgnacyjny – 333,02 zł, ryczałt energetyczny – 171,41 zł; łącznie – 3.139,63 zł;

- od dnia 1 marca do dnia 30 czerwca 2020 roku: emerytura – 2.159,87 zł, świadczenie pieniężne (...) – 600 zł, dodatek pielęgnacyjny – 344,87 zł, ryczałt energetyczny – 171,41 zł; łącznie – 3.276,15 zł. **(pismo ZUS k. 207-207v.)**

Zgodnie z uchwałą nr LVI/1352/17 Rady Miejskiej w Ł. z dnia 30 sierpnia 2017 roku zmieniającej uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze (...), począwszy od dnia 21 września 2017 roku cena za jedną godzinę niespecjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 18,60 zł w dniu powszednie oraz 22 zł w soboty, niedziele i święta. Od dnia 4 maja 2018 roku cena za jedną godzinę niespecjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 20 zł, od dnia 1 kwietnia 2019 roku wynosiła 21,20 zł (22 zł w przypadku usług świadczonych w weekendy i święta), od dnia 31 stycznia 2020 roku wynosiła 23,70 zł. Od dnia 25 marca 2021 roku cena za jedną godzinę usług opiekuńczych wynosi 26 zł. (...)

Powódka jest w stabilnym ogólnym stanie obciążona jest jednak wieloma przewlekłymi schorzeniami internistyczno-neurologicznymi. Największe ograniczenia wynikają z zaawansowanego wieku powódki i przewlekłych chorób z nakładającą się demencją starczą i postępującym zniepełnieniem. W 2017 roku powódka przeżyła udar mózgu, co przyczyniło się do istotnego pogorszenia jej stanu zdrowia. Po udarze była ona początkowo osobą leżącą, stopniowo odzyskiwała jednak częściową sprawność. Rozpoznane u powódki migotanie przedsionków nie zagraża wybitnie jej życiu, ale może okresowo ograniczać funkcjonowanie. Stwierdzone u chorej nadciśnienie tętnicze jest obecnie pod optymalną kontrolą. Ponadto cierpi ona na zaburzenia pamięci, przewlekłą niewydolność serca, przewlekłą chorobę niedokrwienną serca, zaburzenia rytmu serca, komorowe zaburzenia rytmu serca, cukrzycę, niedobór witaminy B12, żylaki podudzi, miażdżycę uogólnioną. Z uwagi na stwierdzoną cukrzycę powódka wymaga kontroli glikemii, dawkowania insuliny oraz zachowania diety. Ponadto stwierdza się u niej niedosłuch.

M. S. nie jest osobą samodzielną. Na stałe wymaga pomocy i opieki pielęgniarzkiej innych osób (pomoc w przygotowywaniu posiłków, podawania leków, pomiarze glikemii i podawaniu insuliny, zmianie pampersów, a także pomoc w zakresie ogólnych czynności w mieszkaniu, tj. mycie, sprzątanie, robienie zakupów). Pomoc ta jest niezbędna przez 3 godziny na dzień, ma jednak charakter zabezpieczenia całodziennego. Ponadto powódka potrzebuje pomocy w celu dotarcia na badania/wizyty lekarskie. Konieczność opieki nad powódką wynika przede wszystkim z jej zaawansowanego wieku i przewlekłych chorób. Nie jest ona zorientowana co do własnych chorób, miejsca i czasu. Powódka nie spełnia wszystkich kryteriów kwalifikującej jej do długoterminowej opieki pielęgniarzkiej wg kryteriów NFZ, pomimo, że jej stan zdrowia jest poważny.

Powódka pozostaje pod opieką lekarza POZ, poradni kardiologicznej (2 x rok), poradni okulistycznej (2 x rok), poradni diabetologicznej (3 x rok), chirurgii naczyniowej (1 x rok), poradni laryngologicznej (1 x rok). Wcześniej powódka korzystała z poradni neurologicznej oraz geriatrycznej. Obecnie możliwość okresowej kontroli u geriatry mogłaby być pomocna.

Powódka wymaga stałego przyjmowania leków: N., S., A., P., N., B., N. (insulinoterapia). **(pisemna opinia biegłego sądowego k. 141-144, pisemna uzupełniająca opinia biegłego sądowego k. 161, k. 247-248)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie powołanych wyżej dowodów, w tym dowodów z załączonych do akt dokumentów oraz zeznań J. A.. Depozycje świadka składane były w sposób logiczny i rzeczowy, a nadto spontaniczny i szczery, korelowały z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz ze sobą, zwłaszcza w zakresie kluczowej dla wysokości renty kwestii zmiany okoliczności, o jakich mowa w art. 907 § 2 k.c.

Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął ponadto opinię biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii. Oceniając opinię biegłego Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna, logiczna oraz w sposób wyczerpujący objaśniająca budzące wątpliwości kwestie. Opinia ta w pełni odnosiła się do zagadnień będących jej przedmiotem, wnioski biegłego nie budzą przy tym wątpliwości w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a jednocześnie opinia została sporządzona w sposób umożliwiający prześledzenie - z punktu widzenia zasad wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania - analizy przez biegłego zagadnień będących jej przedmiotem. Opinia biegłego nie była kwestionowana przez strony procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku z 24 października 2009 roku nie była przedmiotem sporu. Pozwany nie kwestionował, że z uwagi na umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej łączącą jego poprzednika prawnego ze sprawcą wypadku ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wypadkiem, w wyniku którego zginął mąż powódki. W drugiej kolejności przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 446 § 2 k.c. osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego, przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Zasądzona renta nie może być wyższa od kwoty, którą zmarły ojciec powoda byłby zobowiązany świadczyć z tytułu obowiązku alimentacyjnego, a przy ustalaniu jej wysokości należy stosować kryteria przyjęte w art. 135 k.r. i.o. (usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego) oraz w art. 446 § 2 k.c. W myśl zaś art. 907 § 2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. W razie wystąpienia różnorodnych zjawisk w stosunkach ekonomicznych lub osobistych poszkodowanego, wpływających na ocenę wysokości szkody wyrównywanej rentą należy dokonać ich porównania i dostosować wysokość renty do wyniku tego porównania (por. wyrok SN z dnia 27 stycznia 2011 roku, I PK 165/10, L.). W orzecznictwie i doktrynie podkreśla się, iż zmiana stosunków w świetle art. 907 § 2 k.c. powinna mieć charakter istotny i obiektywny (por. m.in. wyrok SN z dnia 15 kwietnia 1972 roku, II PR 48/72, OSN 1972, nr 9, poz. 171). Orzekając o zmianie, sąd bierze pod uwagę wszelkie okoliczności dotyczące sytuacji osobistej i majątkowej stron umowy oraz okoliczności obiektywne, w tym też istotny spadek zmiany siły nabywczej pieniądza (uchwała SN z 20 kwietnia 1994 roku, III CZP 58/94, OSNC 1994, nr 11, poz. 207; uchwała SN z 28 października 1993 roku, III CZP 142/93, OSNC 1994, nr 4, poz. 82). Wyrok wydany na podstawie art. 907 § 2 k.c. ma charakter konstytutywny, stwarza nowy stan prawny odpowiadający treści normy, co do zasady wywiera skutek tylko na przyszłość. Jednakże zmiana renty dopuszczalna jest również za okres poprzedzający wytoczenie powództwa o zmianę, z tym że okres ten nie może sięgać poza datę, w której nastąpiła zmiana stosunków, poza termin przedawnienia zaległych świadczeń okresowych oraz poza datę orzeczenia lub ugody, w których została określona renta, mająca podlegać zmianie w wyniku uwzględnienia powództwa (wyrok SN z 17 marca 1972 roku, II PR 26/72, OSP 1972, z. 11, poz. 211; A. Szpunar, glosa do uchwały SN z 28 października 1993 roku, III CZP 142/93, PS 1995, nr 4, s. 73).

W założeniu zapłata renty winna doprowadzić do zrównania sytuacji finansowej poszkodowanego z sytuacją hipotetyczną, w jakiej znajdowałby się on, gdyby nie skutki czynu niedozwolonego. Zdaniem Sądu w sytuacji powódki nastąpiła relewantna zmiana stosunków, kształtująca treść obowiązku pozwanego w zakresie renty. Istotnie zwiększyły się bowiem wydatki powódki na jej utrzymanie i bieżące potrzeby.

Nie powielając poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych przypomnienia wymaga, że po udarze 2017 roku powódka stała się osobą niesamodzielną, wymagającą wręcz stałej pomocy przy wykonywaniu czynności życia codziennego. Przez ponad rok po udarze M. S. nie mogła wstać z łóżka i była w istocie zdana na pomoc innych osób, którą świadczyli przede wszystkim członkowie jej rodziny. Po tym czasie powódka zaczęła wprawdzie poruszać się przy pomocy chodzika, niemniej jednak nie może samodzielnie opuszczać mieszkania. Wszelkie spacery muszą odbywać się w asyście innej osoby, w czym pomaga m.in. opiekunka z MOPS, która odwiedza powódkę dwa razy w tygodniu. Pomoc ta ma odpłatny charakter, a opłaty te systematycznie rosną (od kwoty 118,32 zł w kwietniu 2019 roku do 196,20 zł w czerwcu 2020 roku). Oczywiście jest, że gdyby mąż powódki nadal żył, to on przede wszystkim pomógłby jej w przemieszczaniu się, zwłaszcza jeśli uwzględnić dzielącą małżonków różnicę wieku. Nie można również tracić z pola widzenia okoliczności, że za życia męża powódka mieszkała w domu w miejscowości G., mogła tam wychodzić do ogrodu i zapewne nawet w obecnym stanie jej zdrowia byłaby w stanie samodzielnie to czynić, gdyby nadal tam zamieszkiwała. Po przeprowadzce do mieszkania w Ł. taka swoboda w poruszaniu się z uwagi choćby na bezpieczeństwo powódki jest wykluczona. Niesamodzielną powódkę jest także pochodną jej zaburzeń pamięci i postępującego zniedołężnienia. Jak wyjaśnił biegły sądowy, powódka nie jest zorientowana co do własnych chorób, miejsca i czasu, a jednocześnie, choćby z uwagi na stwierdzoną cukrzycę, wymaga odpowiedniego dawkowania

insuliny i zachowania diety. Według biegłego pomoc powódce jest także potrzebna w zakresie przygotowywania posiłków, podawaniu leków, zmianie pampersów, wykonywaniu czynności związanych ze sprzątaniami, higieną osobistą, zakupami, przewozem na badania, czy też wizyty lekarskie. Co istotne powódka nie tylko wymaga pomocy stałej, ale i zabezpieczenia całodziennego, albowiem pomoc ta jest jej niezbędna o różnych porach. Jak wynika z opinii biegłego powódka wymaga pomocy przez 3 godziny dziennie, a więc średnio w wymiarze 90 godzin miesięcznie. Uwzględniając stawkę za godzinę opieki dla usług opiekuńczych niespecjalistycznych wynikającą z uchwały Rady Miejskiej w Ł. i obowiązującą w 2018 roku, tj. 20 zł, na datę wytoczenia powództwa koszt tej pomocy wyrażałby się kwotą 1.800 zł, zaś na datę wyrokowania, wg obecnej stawki 26 zł za godzinę, 2.340 zł. Relevantnym jest zaznaczenie, iż dla uwzględnienia żądania poszkodowanego o zwrot kosztów opieki niezbędne jest jedynie ustalenie samej potrzeby otrzymania świadczenia medycznego, a nie rachunkowe wykazanie rzeczywistego poniesienia tych kosztów (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 8 maja 2013 roku, I ACa 1385/12, LEX; wyrok SA w Łodzi z dnia 30 kwietnia 2013 roku, I ACa 30/13, LEX; wyrok SA w Szczecinie z dnia 27 września 2012 roku, I ACa 292/12, LEX; wyrok SN z dnia 8 lutego 2012 roku, V CSK 57/11, LEX). W tym miejscu przytoczenia wymaga również pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 października 2013 roku (I ACa 573/13, LEX), w pełni akceptowany przez Sąd Rejonowy, zgodnie z którym, wykonywanie opieki przez osobę niewykwalifikowaną (np. członka rodziny) nie zmienia charakteru przyznanych na tą opiekę kwot oraz nie uchyla obowiązku zakładu ubezpieczeń wynikającego z zawartej umowy o odpowiedzialności cywilnej ze sprawcą wypadku (tak też SN w wyroku z dnia 4 marca 1969 roku, I PR 28/69, OSNC 1969/12/229). W ocenie Sądu już tylko wyżej opisany koszt opieki, która w ogóle nie była brana pod uwagę w czasie przyznania powódce prawa do renty, dobitnie pokazuje na zmianę stosunków po jej stronie. Dość stwierdzić, że koszt ten przekracza możliwości zarobkowe poszkodowanej.

U powódki rozpoznano także nowe jednostki chorobowe, w tym m.in. miażdżycę uogólnioną, żylaki podudzi, napadowe migotanie przedsionków, co w oczywisty sposób przekłada się na poszerzenie listy medykamentów, które musi regularnie zażywać. Jak wskazała świadek J. A., obecnie wydatki związane z zakupem leków oraz środków higieny przekraczają miesięcznie kwotę 300 zł. Nie budzi przy tym wątpliwości, że dokładne wykazanie potrzeb alimentacyjnych powódki, jest szczególnie uciążliwe, a wyliczenie ich co do złotówki, wydają się wręcz niemożliwe. W ocenie Sądu nie można wymagać od strony powodowej aby dokumentowała każdy wydatek, uzasadniający roszczenie rentowe. Wystarczającym jest w tym zakresie wykazanie skali wydatków ponoszonych miesięcznie, czemu strona powodowa podolała w całości. Z zeznań J. A. i powoływanych dokumentów wynika bowiem zasadność żądań powódki co do podwyższenia dotychczasowej renty, a ich żądanie nie ma charakteru rażąco odbiegającego od udokumentowanych wydatków oraz wiarygodnych twierdzeń w zakresie jej potrzeb życiowych. Zasady doświadczenia życiowego przemawiają bowiem za tym, że podawane przez świadka kwoty są realnymi i rzeczywistymi wydatkami.

Nie można również tracić z pola widzenia faktu, że renta zasądzona na podstawie art. 446 § 2 k.c. ma rekompensować powódce utratę świadczeń alimentacyjnych ze strony zmarłego męża, a zatem należy dążyć do przywrócenia – w tym zakresie – stanu, jaki z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością istniałby, gdy mąż powódki nie zginął. Przypomnieć należy, że mąż powódki był od niej o 5 lat młodszy, otaczał ją opieką, a otrzymywane przez niego świadczenia z ubezpieczenia społecznego były wyższe od świadczeń poszkodowanej. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, gdyby P. S. nadal żył dysproporcja w świadczeniach małżonków byłaby jeszcze większa, aniżeli w dacie wypadku (wynosiła ona wówczas ok. 750 zł). I tak na datę 1 marca 2018 roku wynosiłaby ona 1.058,32 zł (2.771,48 zł minus 1.713,16 zł), na datę 1 marca 2019 roku wynosiłaby 1.192,61 zł (2.968,64 zł minus 1.776,03 zł), zaś na datę 1 marca 2020 roku wynosiłaby 1.418,52 zł (3.276,15 zł minus 1.857,63 zł), a więc byłaby niemal dwukrotnie większa. W świetle ustalonych stosunków, jakie łączyły małżonków S., nie budzi najmniejszych wątpliwości, że P. S. z otrzymywanych środków pokrywałby zwiększone potrzeby powódki pozostające w związku z wyżej opisaną zmianą stosunków. Oczywiście Sąd ma świadomość tego, że wraz z wiekiem także zmarły zapewne wymagałby większych nakładów finansowych na leczenie, czy też opiekę ze strony innych osób, niemniej jednak otrzymywane przez niego świadczenia, blisko dwukrotnie przewyższające wartość świadczeń otrzymywanych przez powódkę, pozwalałyby nie tylko na zaspokojenie jego potrzeb, ale także w znacznej mierze na pokrycie kosztu potrzeb istniejących po stronie powódki. Jednocześnie Sąd podziela stanowisko wyrażone w pisemnych motywach wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 sierpnia 2011 roku, którym podwyższono rentę do kwoty 500 zł miesięcznie, że dochody małżonków w

większym stopniu były przeznaczane na zaspokojenie potrzeb powódki, przez co jej udział w korzystaniu ze wspólnego dochodu był większy od udziału męża.

Wskazać wreszcie należy, że z punktu widzenia zasadności roszczenia powódki irrelevantne znaczenie mają rozważania pozwanego na temat prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, że zasądzona dotychczas renta nie została w żaden sposób powiązana z prawdopodobną długością życia męża powódki i na gruncie niniejszego powództwa brak jest podstaw, aby takie ograniczenia wprowadzać. Niezależnie od powyższego pozwany czyniąc rozważania na temat średniego trwania życia mężczyzny zdaje się nie zauważać, że choćby w przypadku samej powódki ów wartość statystyczna jest mocno nieaktualna. Gdyby bowiem opierać się na dokumentach złożonych przez pozwanego, wg których mąż powódki będąc w wieku 77 lat miałby żyć dalsze 8,25 lat, to dla powódki mającej w dacie wypadku 82 lata, średnia długość dalszego życia wynosiłaby 7,41 lat. Tymczasem powódka, chciałoby się napisać nie zważając na tę statystykę, ma obecnie już 94 lata.

Reasumując, w świetle poczynionych rozważań nie budzi wątpliwości, że w sprawie ziściły się przesłanki z art. 907 § 2 k.c. uzasadniające żądanie powódki. Sam koszt opieki osób trzecich dobitnie pokazuje, w jaki sposób na przestrzeni kolejnych lat zmieniły się potrzeby powódki. Jednocześnie, uwzględniając rozmiar podwyżki renty, której domaga się powódka, tj. 500 zł, oczywiście jest, że dochodzona kwota jest bez wątpienia wyważona, nie sposób uznać ją za wygórowaną i tak naprawdę pozwala jedynie w niewielkim zakresie pokryć jej zwiększone potrzeby.

Mając na uwadze powyższe Sąd podwyższył rentę zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15 marca 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. I C 1178/10, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 sierpnia 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. I ACa 517/11, z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 1.000 zł miesięcznie, począwszy od dnia 17 października 2018 roku i na przyszłość, płatną jak dotychczas do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.100 zł. Ponadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 696,45 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji.